

Mateusz Wolanin, Krzysztof Oklejewicz
Zakład Botaniki Uniwersytetu Rzeszowskiego
ul. Zelwerowicza 4, 35-601 Rzeszów
wolaninm@wp.pl, koklej@univ.rzeszow.pl

Received: 23.01.2013
Reviewed: 21.05.2013

NOWE STANOWISKO *COELOGLOSSUM VIRIDE* VAR. *VIRIDE* W BIESZCZADACH ZACHODNICH (SE POLSKA)

New locality of *Coeloglossum viride* var. *viride* in the Western
Bieszczady Mts. (SE Poland)

Abstract: *Coeloglossum viride* is a rare species occurring mainly in southern and north-eastern Poland. Majority of localities from SE Poland have not been confirmed nowadays. This paper announces a new record of the species from the Western Bieszczady Mts. and presents its habitat characteristic.

Key words: *Coeloglossum viride*, Orchidaceae, Western Bieszczady Mts.

Ozorka zielona *Coeloglossum viride* występuje w Polsce głównie na terenie Sudetów i Karpat oraz w części północno-wschodniej (Zajac, Zajac 2001). Na czerwonej liście roślin naczyniowych w Polsce (Zarzycki, Szelaż 2006) posiada ona status gatunku narażonego.

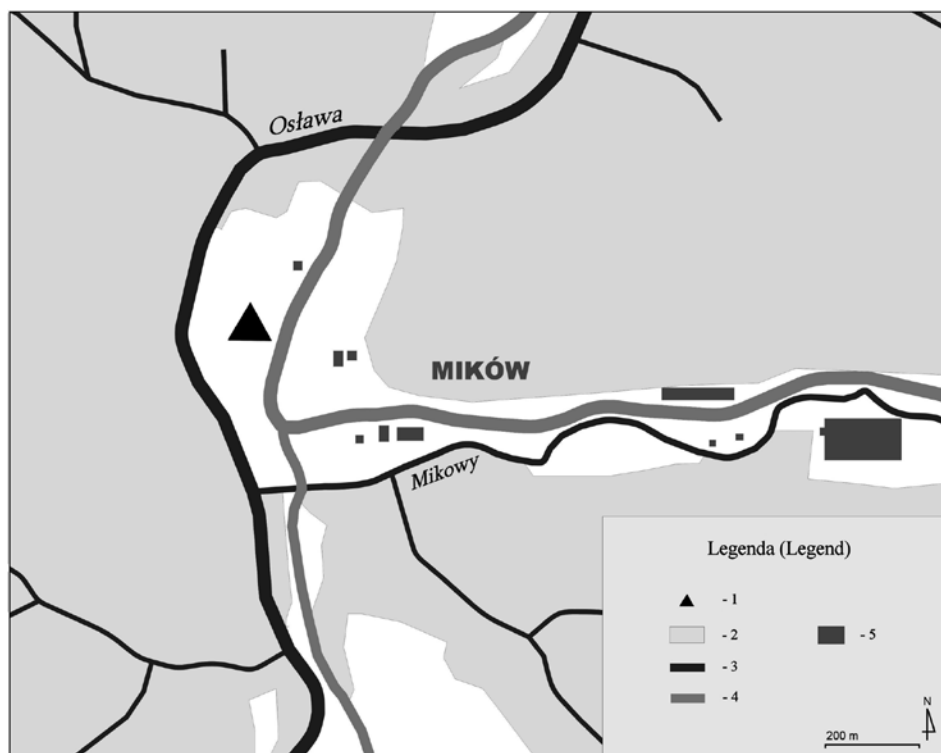
Na krańcach południowo-wschodnich naszego kraju odnajdywano ją w piętrze pogórza, w reglu dolnym oraz na połoninach (Kotula 1881, 1883, Wołoszczak 1894, Jasiewicz 1965, Zemanek 1989, Zemanek, Winnicki 1999). Uchodziła w tych rejonach za gatunek rzadki, spotykany na łąkach, psiarach, pastwiskach, w młakach, rzadziej nad leśnymi potokami oraz na brzegach lasów.

Ostatnio stała się gatunkiem bardzo rzadkim, wymienianym głównie z historycznych stanowisk. Dotyczy to szczególnie terenów położonych w piętrze pogórza i w reglu dolnym (Zemanek 1989, Wolanin 2012).

Nowe stanowisko ozorki odnaleziono na suchej łące na żwirowisku w Mikowie, w kwadracie ATPOL (o boku 1 km) FG 4566. Rosły tu zaledwie 4 osobniki (Ryc. 1-3).

Dla zobrazowania warunków siedliskowych wykonano zdjęcie fitosocjologiczne: 27.06.2012, Mików, N 49°17'29,2", E 022°06'36,8", sucha łąka na żwirowisku, teren płaski, 500 m n.p.m., płat 100 m², pokrycie B – 2%, C – 100%.

Spis gat: *Agrostis capillaris* 2.2, *Alchemilla acutiloba* +, *Alchemilla monticola* 3.3, *Anthoxanthum odoratum* +, *Avenula pubescens* +, *Briza media* 2.2, *Campanula rotundifolia* +, *Centaurea jacea* +, *Cerastium holosteoides* +, *Coeloglossum viride* var. *viride* +, *Cruciata glabra* 1.2, *Cynosurus cristatus* +, *Dactylis glomerata* +, *Deschampsia caespitosa* +, *Dianthus deltoides* +, *Festuca pratensis* 1.2, *Festuca rubra* +, *Filipendula*



Ryc. 1. Lokalizacja stanowiska *Coeloglossum viride* w Mikowie; 1 – stanowisko *Coeloglossum viride*, 2 – lasy, 3 – rzeki i potoki, 4 – drogi, 5 – zabudowa.

Fig. 1. Locality of the *Coeloglossum viride* in Mików; 1 – *Coeloglossum viride* localization, 2 – forests, 3 – rivers and streams, 4 – roads, 5 – buildings.

ulmaria +, *Gymnadenia conopsea* subsp. *conopsea* 1.1, *Hypericum maculatum* +, *Knautia arvensis* +, *Leontodon hispidus* +, *Leucanthemum vulgare* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* 2.2, *Lychnis flos-cuculi* +, *Nardus stricta* 1.2, *Phleum pratense* +, *Pimpinella major* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Plantago lanceolata* +, *Polygala oxyptera* +, *Polygala vulgaris* +, *Prunus spinosa* (B) +, *Ranunculus acris* +, *Ranunculus polyanthemos* +, *Rhinanthus minor* 2.2, *Rhinanthus serotinus* +, *Rubus plicatus* +, *Rumex acetosa* +, *Stellaria graminea* +, *Tragopogon pratensis* +, *Trifolium pratense* 1.2, *Trifolium repens* +, *Trisetum flavescens* +, *Vicia cracca* +.

Roślinność miała charakter niskiej i suchej, bogatej gatunkowo murawy. Zbiorowisko rozwinęło się na płytkiej glebie na zwirowisku nad Oślawą. W składzie florystycznym dominowały gatunki charakterystyczne dla klas *Molinio-Arrhenatheretea* i *Nardo-Callunetea*.

Stanowisku może zagrażać postępująca sukcesja. Należy zastanowić się nad jego ochroną.



Ryc. 2. Siedlisko *Coeloglossum viride* (na drugim planie) w Mikowie.
Fig. 2. Habitat of the *Coeloglossum viride* in Mików.



Ryc. 3. Kwitnący osobnik *Coeloglossum viride*.
Fig. 3. Blooming specimen of the *Coeloglossum viride*.

Literatura

- Jasiewicz A. 1965. Rośliny naczyniowe Bieszczadów Zachodnich. Monografie botaniczne 20: 1–336.
- Kotula B. 1881. Spis roślin naczyniowych w okolicy Przemyśla. Spraw. Kom. Fizj. Akademii Umiejętności, nr 15: 1–90. Kraków.
- Kotula B. 1883. Spis roślin naczyniowych z okolic górnego Strwiąża i Sanu z uwzględnieniem pionowego zasięgu gatunków. Spraw. Kom. Fizj. Akademii Umiejętności, nr 17: 105–243, Kraków.
- Wolanin M. 2012. Geobotaniczne aspekty i flora roślin naczyniowych Pogórza Przemyskiego. Praca doktorska wykonana pod kierunkiem dr hab. Krzysztofa Oklejewicza w Zakładzie Taksonomii Roślin, Fitogeografii i Herbarium Uniwersytetu Jagiellońskiego (mps).
- Wołoszczak E. 1894. O roślinności Karpat między górnym biegiem Sanu i Oslawy. Spraw. Kom. Fizj. Akademii Umiejętności, nr 29: 39–69. Kraków.
- Zajac A., Zajac M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. Pracownia Chorologii Komputerowej, Instytut Botaniki UJ, Kraków, ss. 1–714.
- Zarzycki K., Szelaż Z. 2006. Red list of the vascular plants in Poland. In: Z. Mirek, K. Zarzycki, W. Wojewoda, Z. Szelaż (ed.). Red list of plants and fungi in Poland, ss. 9–20, W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- Zemanek B. 1989. Rośliny naczyniowe Bieszczadów Niskich i Otrytu (polskie Karpaty Wschodnie). Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Bot. 20: 1–185.
- Zemanek B., Winnicki T. 1999. Rośliny naczyniowe Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Monografie Bieszczadzkie 3: 1–249.